

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nr. de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la admisi-
trație.
Manuscripte nu se ma-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Lupta croaților.

(*) Mai bine de o lună, în dieta ungară nu s'aude decât aproape numai glas croat. Intre cei 40 delegați croați poate că n'a fost unul singur, care să nu fi vorbit, căruia să nu i se fi detras cuvântul și să nu fi fost admoniat de președinți; pe unul, Potocsnyák, l-au oprit dela treizeci ședințe, iar alți patru au ajuns la comisia de imunitate...

De patruzeci de ani n'au fost relațiuni mai încordate între unguri și croați și dela inaugurarea parlamentarismului ungar până în primăvara anului 1907 nu s'a vorbit în limba croată alături, cât se vorbește d'atunci încoace în dietă într'o singură zi.

Cât despre presă, cea maghiară scrie cu o înverșunare nemai pomenită împotriva deputaților croați, numindu-i dușmani ai țării, bandiți și alte grațiozități ungurești. Croații nu se lasă nici ei mai pe jos. Bietul Rakodczay, banul maghiaron, nu umblă prin Agram decât cu asistență polițială, e boicotat pe cale socială și nici cu arcanul nu poate prinde slujbași cari să se angajeze a-l servi în planurile de — împăcare cu ungurii. Episcopul Drohobeczky, care preconizase această politică, a fost tratat de toți croații ca mișel și trădător!

Și bine să se noteze: croații au făcut 40 ani de-a rândul tot politică maghiaronă și chiar actuala opoziție croată intrase în parlamentul ungar ca aliată a coaliției dela guvern.

Nu ne încumetăm să afirmăm că lupta va fi dusă tot așa, ani de-a rândul. Dimpotrivă: credem că pe d'oparte biroul camerei, marele maestru Rakovszky, va înăbuși, într'un chip oarecare, cu puterea vocea croaților, se crede că *chiar azi se va face lovitură de teatru*, — pe de altă parte neavând încotro, guvernul va face concesii pentru a desarma lupta înverșunată.

Rămâne însă fapt, că lupta asta are întreaga simpatie a tuturor naționalităților din Ungaria și Austria, ba am putea zice: a tuturor neamurilor din Europa. Recunoaște însăși presa maghiară, că nici-odată ungurii n'au fost mai izolați. »Incontra noastră — scrie »Pesti Hirlop« de ieri — a ungurilor rasele străine au pornit un războiu de nimicire... Popoarele dușmane strâng Ungaria, jur împrejur, ca într'un cerc de fer și o amenință cu adevărată sugrumare. Linie de apărare n'avem nici într'o direcție, ci din toate părțile suntem împrejmuți de rase dușmănoase. Cel mult dacă-i putem considera nițel amici pe Poloni. În Austria nu numai politica oficioasă, ci și ura popoarelor sale inamice ne amenință mereu. Și popoarele statelor străine ce ne înconjoară de asemeni ne urăsc, *îndeosebi românii*. Suntem o rasă izolată, fără rudenii«...

Negreșit, că lupta croaților a contribuit mult la crearea astei atmosfere. Cu legăturile lor multe pe cari le au la Praga și în toate centrele slave, și astfel și în străinătate, croații au contribuit ca presa maghiară să nu poată înregistra decât voci dușmănoase în presa europeană. Ch'pui cum se năpustește însă și presa și partidele maghiare asupra croaților, nu este de natură să schimbe această opinie generală europeană. Dincontra: tot ce fac ungurii, întăresc acuzele strașnice ce a ridicat contra lor Björnson.

Acum presa maghiară a recurs la cea din urmă și mai detestabilă armă: *calomnia!* De Sâmbătă încoace presa maghiară, după aceeaș comandă și inspirație, acuză pe croați că ei conspiră împotriva statului, că s'au aliat cu străinii (frații lor din Austria) pentru a știrbi integritatea statului ungar... Acuze pe cât de ridicole, pe atât de violente, destul că au impresionat chiar pe clubul nostru parlamentar, așa că acesta s'a simțit îndemnat să publice un comunicat după a noastră părere chiar cu oarecare ascuțit inutil, căci când îi vedem fie prefăcându-se, fie într'adevăr speriați de spectrul slav, de ce să-i desmântăm noi pe conducătorii politicii perverse kossuthiste? Dimpotrivă, dacă s'ar putea, chiar acum ar trebui căutată modalitatea unei cooperări alături de croați, dacă nu se poate în alianță, pentru a invedera astfel cât mai mult, că într'adevăr, »Pesti Hirlop« descrie o situație reală în articolul de mai sus.

Aceasta cu atât mai ales, cu cât dela distanță așa se pare: naționalitățile n'au căutat în ultimele zile să alimenteze lupta croaților; doar un singur deputat, incidental, a sărit alături de ei, când președintele pervertea regulamentul pentru a le înăbuși vocea. Noi credem că niciodată n'a fost prilej mai bun pentru a se dovedi, că în parlamentul ungar, în urma politicii nefaste a kossuthiștilor, s'a declarat cea mai evidentă luptă de rasă!

Acum, că se termină alegerile comitatense, și deputații noștri vor putea fi toți în Budapesta, de sigur se va stăruși și asupra acestui moment politic și astfel actualele dispoziții ale croaților vor fi folosite pentru deschiderea unui foc concentric asupra politicii condamnabile a kossuthiștilor.

Urmând iarăși lupta inaugurată la intrarea lor în dietă, deputații noștri naționaliști pe lângă că vor răzbuna multele infamii ce săvârșește guvernul, dar vor contribui și ei, alături de croați, să convingă lumea întreagă despre situația intolerabilă din Ungaria.

Cearta dintre fișpanul și vicișpanul Timișorii. Cearta, care degenerase rău în comitatul vecin, între fișpanul Kabdebó și vicișpanul Ioanovich se va deslega precum se anunță, în cabinetul lui Andrassy, mi-

nistrul de interne. Sâmbătă și Vineri, s'au înfățișat în Budapesta atât Kabdebó cât și Ioanovich, însoți fiecare de aderenții lor din comitat și două zile de-arândul au urmat conciliabule la ministrii Wekerle, Kossuth, Apponyi și Andrassy. Rezultatul acestor confătuiri este că s'a decis să fie sacrificată amândoi, adică nu numai scriintitul de Ioanovich ci și fișpanul Kabdebó, contra căruia vicișpanul și sateliții săi au adus argumentul hotărîtor care l-a și pierdut: *că ar fi pactat cu românii la alegerile la comitat*. Aceasta, ori cât fișpanul Kabdebó este un om cinstit și de treabă, administrator bun, calități pe cari i-le recunoaștem, cu toate că n'avem nici un motiv special de a-l părtini — a dat câștig de cauză sateliților lui Ioanovich: Kabdebó încă trebuie să plece, și în schimb se zice că i-se dă mandatul cercului Moravița, de care va abdice baronul Stojanovits, care va fi numit fișpan. Vestitul Ioanovich va trebui să plece și el din postul său actual într'unul mai avantajos însă, i-s'a creat o *sinecură* în ministerul de interne.

Dacă știrile de sus, pe cari le împrumutăm din ziarele ungurești corăspund adevărului, ne putem aștepta la o nouă vacanță a unui cerc cu majoritate românească, la cercul Moraviței.

Pentru Gross-Oesterreich. Mai deunăzi ziarul »Detsches Volksblatt« din Viena a adresat cetitorilor ei întrebarea ce atitudine au față de compromis. Redacția a primit până acuma 600 de răspunsuri. 70 d'n acestea s'au rostit pentru desfacere iar 328 de răspunsuri s'au rostit pentru începerea imediată a luptei pentru Gross-Oesterreich! Va să zică marea majoritate a răspunsurilor.

Semnele vremii...

Ce zic germanii despre sași. »Gross-Oesterreich« administrează sașilor o lecție strașnică pentru politica lor. »Toată lumea politică din Viena este revoltată de atitudinea lașă a sașilor din Ardeal față cu ungurii. Românii, sârbii, slovacii și croații luptă din răzputeri împotriva politicii de distrucție a maghiarizării, zilnic ei rabdă tot felul de vexațiuni, insulte și prigoniri, ziariștii lor sunt țăriși la judecatorie și toți redactorii lor au fost osândiți la pedepse de temnițe pe ani de zile. Numai sașii chiaburi se ascund la sinul majorității coaliționiste ronțând fărămătura ce le-a aruncat guvernul și consfințesc prin tăcerea lor binevoitoare toate infamiile kossuthismului. Nici unul, dar nici unul dintre ei nu a rostit în anii din urmă un singur cuvânt pentru chestia naționalităților. Dimpotrivă, ei se mândresc cu fiecare prilej cu alianța lor ungurească. Cu dreptul, profesorul Delbrück o spune pe șleau în revista »Preussische Jahrbücher«, că »prin atitudinea asta ei își compromit tot viitorul«.

Știm că planul acesta nu se va pune în practică, mulțămirea elementelor cu minte, dar singurul fapt că un astfel de gând a putut numai încolți în mintea unui deputat (doctor în drept al universității din Budapesta, nu cioban sau măcelar), caracteriză parlamentul și pe acei cari l-au ales, mai mult decât orice.

Disolvarea dietei croate?

Insfârșit încă un expedient, desigur cel mai nenorocos. Mulți propun disolvarea dietei croate. Acesta ar fi un experiment absolut neizbutit, căci este aproape sigur că majoritatea viitoarei diete ar fi și mai radicală, decât cea de azi, ea s'ar compune din starceviciani.

Președintele Justh discută alături cu croații pe culoare.

— Să fiu în locul lui Wckerle, zicea Justh către un croat, aș convoca dieta noastră, căci atunci voi ați pleca acasă și noi am scăpa de voi.

— Ei dar dieta noastră ar sfârși într-o singură zi afacerile ei.

— Se poate, răspunse Justh, dar într-o zi am isprăvi și noi cu votatul proiectelor.

Planul pare la prima vedere foarte nimerit. Dar pentru ce nu-l execută guvernul? Fiindcă el își dă seama mai bine decât Justh, că afară de croați mai este și altă opoziție: deputații noștri.

Guvernul capitulează?

Un ziar care se pretinde bine informat, aduce știrea că guvernul ar fi aflat un expedient de a ieși din încurcătură în mod simplu. El va convoca dieta croata și îi va prezenta lex Kossuth. Dieta firește va respinge proiectul și atunci legea nu va intra în vigoare. Croații atunci vor putea fi mulțumiți și toată criza se va risipi ca un vis urât...

Pentru țărani.

(Urmare.)

Consiliul superior al agriculturii.

Art. 63. La data punerii în aplicare a prezentei legi se va înființa pe lângă ministerul de domenii o comisiune permanentă care va purta numele de »Consiliul superior al agriculturii«. Membrii acestei comisiuni, în număr de 5, vor fi numiți prin decret regal, după propunerea ministrului de domenii, autorizat prin jurnal al consiliului de miniștri

Cancelaria consiliului se va compune dintr'un secretar, un gistrato-archivar și doi copisti, retribuiți din bugetul ministerului de domenii.

Atribuțiunile consiliului sunt:

De a îndruma și controla activitatea inspectorilor agricoli, și în caz de necesitate de a cere ministrului de domenii revocarea sau destituirea lor.

De a controla diferitele organe însărcinate cu aplicarea legii învoielilor agricole și a veghea la stricta aplicare a acestei legi, raportând miniștrilor respectivi observațiunile făcute și cerându-le, în caz de nevoie, pedepsirea culpabililor.

Consiliul superior al agriculturii va judeca în apel contestațiunile țăranilor, arendașilor sau proprietarilor împotriva deciziunilor comisiunilor regionale în ce privește fixarea taxelor de apă-pători, a prețurilor muncitorilor agricole, pășunatului și de arendare a pământului.

Inspectorii agricoli nu vor putea fi numiți decât după recomandarea consiliului superior al agriculturii. Ei nu vor putea fi pedepsiți sau înlocuiți decât cu avizul conform al acestui consiliu.

Formele și înregistrarea contractelor de învoielii agricole.

Art. 64. Contractele de învoielii agricole vor trebui să cuprindă: numele părților, obiectul în-

voielei, prețul, natura și felul muncitorilor precum și epoca la care urmează a se executa.

Ele vor fi încheiate pe formularele de contracte, tipărite și împărțite de ministerul domeniilor prin comisiunile regionale.

Contractele, cari nu vor fi încheiate pe formularele oficiale, se vor considera ca nule și nu se vor putea autentifica.

Ar. 65. Contractele de învoielii agricole, cuprinse în această lege, trebuie să se autentifice de către primar, îndeplinindu-se formele prevăzute la art. 73.

Această autentificare dă actului credința și puterea unui act autentic.

Contractele se vor înscriia în registrul contractelor de învoielii agricole al comunei momentului autentificării.

Art. 66. Învoielile agricole se vor putea încheia ori când în cursul anului pentru anii următori imediați, pe terenul prevăzut de art. 40.

Contractele de învoielii agricole însă nu au puterea legală, decât din momentul ce au fost autentificate și înregistrate de autoritatea comunală.

Contractele de învoielii agricole încheiate pe alți ani decât aceia ce urmează imediat, nu pot fi autentificate nici înregistrate de autoritatea comunală.

Art. 67. La fiecare primărie se vor ținea 2 registre, după modelul anexat la această lege, parafate și legalizate de judecătorul de ocol.

În primul — »registrul contractelor agricole« — se vor transcrie pe rând, după data prezentării lor și cu numărul curent, în întregul lor, toate contractele de învoielii agricole.

În al doilea — »registrul partidelor« — se vor trece la partida fiecărui țăran, toate datele și mențiunile, cari trebuie înscrise în livretul individual de învoielii agricole, conform art. 24.

Art. 68. La primărie se va mai ținea un registru special al reclamațiunilor în contra măsurătorilor, în contra modului cum sunt aplicate condițiunile din contract și în contra lichidărilor nedrept. Secretarul comunei e dator — sub pedeapsă de 100 (una sută) lei amendă — a înregistra în el orice plângere a țăranilor.

Inspectorul agricol și judecătorii de ocol, sunt obligați a examina registrul de reclamațiuni, certificând aceasta cu propria lor semnătură, și a da curs plângerilor întemeiate.

Art. 69. Reclamanții își pot adresa plângerile celor în drept și prin petițiuni deosebite.

Reclamațiunile înaintea judecătoriei de ocol se vor susține direct de către părțile interesate, fără intervențiunea apărătorilor. Proprietarul sau arendașul va putea fi reprezentat printr'un procurator făcând parte din personalul administrativ al moșiei, iar țăranul, împiedecat a se infățișa în persoană, va putea fi reprezentat printr'un consătean, rudă sau vecin al lui.

Art. 70. Inspectorul agricol va fi dator să revizuiască contractele agricole, să cerceteze condițiunile în cari ele se execută, să culeagă toate științele de cari va avea trebuință și să defere din oficiu stipulațiunile nelegale judecătorilor de ocol, cari se vor pronunța asupra lor.

Art. 71. Fiecare proprietar sau arendaș este obligat a ținea 2 registre, după modelul anexat la această lege, parafate și legalizate de judecătorul de ocol.

În primul — registru de partide — se va debita și credita individual fiecare țăran, după obligațiunile ce a contractat și muncile ce are de făcut; al doilea registru — care va fi cu matcă — va servi la liberarea chitanțelor de descărcare pentru muncile efectuate.

Nu se va putea parafa și legaliza un registru, ce n'ar fi conform cu modelul respectiv, anexat la această lege.

Art. 72. Primarul nu va putea autentifica nici un contract agricol, mai înainte de a fi constatat că proprietarul sau arendașul s'a conformat dispozițiunilor art. 71 de a ținea cele 2 registre menționate, iar că țăranii posedă livrete, cari să cuprindă, conform condițiunilor din contract toate muncile ce au de făcut.

Art. 73. Contractele agricole se vor autentifica de autoritatea comunală și se vor trece în registrul prevăzut la art. 67, al. 2 după ce se vor celi în fața și auzul părților contractante.

Părțile contractante vor declara, prin graiu, că cele cuprinse în contract sunt conforme cu libera lor voință și că nu au nici o opunere de făcut.

Contractul va fi semnat de ambele părți contractante și contrasemnat de secretarul comunei.

Cei fără știință de carte pun degetul pe semnul crucei.

Îndeplinirea tuturor formalităților prevăzute în acest articol, se va constata prin actul de autentificare, sub pedeapsa de nulitate a contractului.

O copie de pe contract se va trimite Comisiunii regionale și una Consiliului superior al agriculturii.

Art. 74. În fiecare an agricol, la sfârșitul lunii Ianuarie, registrele de învoeli agricole se vor verifica și încheia de primar și consiliul comunal, păstrându-se în cancelaria comunei.

Autoritatea comunală e obligată a libera, după cerere, copii legalizate după toate actele trecute în registrele impuse de prezenta lege.

Art. 75. Prefecturile sunt obligate a trimite comunelor, cel mai târziu până la 1 Ianuarie al fiecărui an, registre după modelul tip anexat la această lege, formularele de contracte tipărite de Ministerul Domeniilor, precum și un număr îndestulător de livrete pentru țăranii domiciliați în comună.

Hărțuieii.

Ședința dela 16 Noemvrie a camerei.

Obstrucția tehnică a croaților a ocupat și ședința asta până la orele 2 $\frac{1}{2}$. Volniciile președintelui au devenit atât de dese și de obișnuite încât abia mai atâță pe cineva. În astfel de scene și nevolnicii au dus o croații în vreme ce au vorbit deputații lor *Budisavlievici, Babici-Gyalsky, Grahovac, Zagorac, Vincovici* etc.

Dar după acestea a urmat o discuție de sigur puțin edificatoare.

Deputatul sârb radical Dumitru Musitzky, membru al clubului naționalist a adresat guvernului o interpelare în chestia hotărârilor congresului național sârbesc, cerând ca guvernul să le confirme. Referindu-se la o interpelare anterioară a deputatului sârb liberal M. Polyt care ceruse tocmai contrar, Musitzky atacă pe acesta și pe partidul lui, oferind potrivnicilor noștri plăcerea unei sfâșieri între frați nu numai de acelaș gând dar și de aceiaș limbă.

Deputatul M. Polyt răspunde cu multă demnitate, apărând punctul său de vedere.

Acest spectacol este sigur lamentabil și ar fi bine ca rufele murdare ale fiecăruia să fie spălate acasă iar nu în plin parlament.

Este de regretat că în sinul partidului naționalist se găsesc membrii cari ca deputatul Musitzky, declară în plin parlament că ei sunt aderenții ideii kossuthiste și nu înțelegem cum partidul a putut să declare kossuthismul compatibil cu naționalismul.

Urmarea se cunoaște: Din condescendență pentru kossuthiști, deputații sârbi radicali preferă să fie cei mai puțin energici în afirmarea convingerilor lor naționale, după cum arată atitudinea lor în cameră.

La sfârșitul ședinței deputatul Aurel Vlad a adresat guvernului o interpelare

GUTTMAN IZIDOR

prăvălie de haine pentru domni, copii și confecțiuni pentru dame, bluse etc.

recomandă on. public cel mai ieftin isvor de târguit, servicii prompt și servicii conștincios.

Comandele după măsură se săvârșesc repede și după cea din urmă modă.

energică pentru nemerniciile administrației săvârșite la alegerea pentru comitat la Răpoldul-mare.

Președintele biroului electoral a numit în mod samavolnic membrii de încredere pe cine a voit el și a nesocotit partidul național românesc cu totul.

Nagy György: Nu există partid național!

Aurel Vlad: Ancheta oficială va dovedi, natural, că tot ce am spus eu este neadevărat, căci totdeauna anchetele au justificat și părținit pe funcționari.

Președintele: Pentru cuvintele acestea vă chem la ordine.

Aurel Vlad: Pretorul a dat ordin ca eu și alte două persoane să fim îndepărtate din comună de jandarmi. Aceștia însă mie mi-au dat pace. Anunț că dreptul meu de inviolabilitate a fost violat.

Președintele: Camera ia act și cazul se va comunica comisiei de inviolabilitate.

Sedința se ridică la orele 3 și 25 minute.

Din România.

Demintire. »Voința Națională« scrie: Știrea dată de unele ziare că sănătatea M. S. Regelui nu ar fi bună, și că miniștri au fost rugați să nu se mai ducă la Sinaia spre a lucra cu Majestatea Sa, — este lipsită de temei.

Dl general Averescu, ministru de războiu, a fost alaltăieri la Sinaia, unde a lucrat cu M. S. Regele și a fost reținut la dejun de Majestatea Sa.

Dl Em. Costinescu, ministru de finanțe, va aduce, în viitorul buget, o mică ușurare funcționarilor inferiori ai acestui minister.

Pe viitor nici o leafă nu va fi mai mică de 100 lei pe lună.

De asemenea se vor spori și lefurile controlorilor fiscali din țară.

Din străinătate.

La Tarscoe-Selo cinci nihilști ruși au fost prinși în anticamera țarului. Ei ceruseră audiență în scop de a ucide pe țarul printr-o bombă. Prin nesiguranța și purtarea lor agitată ei atraseră bănuiala paznicilor. Cercetându-i, se găsisse asupra lor bombe ascunse în hainele lor. Imediat, ei fură arestați.

Cassa rurală.

Comisia parlamentară discută proiectul pentru înființarea casei rurale. Instituția va liquidă creditul agricol, va împlini rolul Cassei centrale a băncilor și cooperativelor populare, pe lângă acestea va pune în îndemâna țăranilor credit ca să cumpere sau se arendeze moșii. Ea va cumpăra moșii sau părți de moșii dela proprietari, înțelegându-se în toate privințele, dacă proprietarii nu se vor pune la cale deadreptul cu țăranii. Va scoate obligațiunii cu cari va plăti cumpărăturile, va ajuta pe țăranii la îmbunătățirea lucrării pământului, va încasa ratele, va da credit obștiilor ca să ia în arendă moșii și să le lucreze bine; va primi în depozit economiile agricultorilor și industriașilor țăranii, ale băncilor populare, cooperativelor, va scotta la banca națională portofoliul său, etc.

Cassa rurală va da numai până la 90 la sută din prețurile cumpărării de pământ. Loturile vor fi de 5 hectare sau mai mici, dar numai pentru cece vor să-și completeze până la 5 hec. Loturi mai mari se vor face, când nu va fi cerere pentru loturi mici.

Pădurile de pe moșiile cumpărate de țăranii le va lua ori Statul ori comunele, în orice caz vor

fi supuse legii silvice. Se vor înființa izlazuri comunale. De asemenea și ferme model.

Țăranilor cumpărători li-se cere să aibă un număr de vite, și, când iau loturi de 8 hec. 10 la sută din preț; când, dela 8—12 hec. 20 la sută; peste 12, de 30 la sută. Loturi se vor putea vinde numai la țăranii și numai cu învoirea Casei rurale.

Loturile de hec. nu se vor putea împărți între moștenitori, ci vor rămânea întregi numai unuia; cele mai mari se vor putea desface în loturi de câte 5.

Obligațiile vor da 5 la sută dobândă și se vor amortiza în 50 de ani prin câte două trageri anuale.

Imprumaturile date pentru nevoile agricultorilor (semințe, vite, unele etc.), nu vor trece peste 1000 de lei și vor fi pe 3, 6, 9 luni cu cel mult 10 la sută, și cu 2 la sută încărcare la neplata la termen. Aceste împrumuturi sunt de natură comercială.

Obștiilor sătenești li-se vor da împrumut ca să ia în arendă moșii, dacă vor avea 30 la sută din garanție, cu drept pentru Cassa rurală de a modifica statutele și a impune un agronom, care să conducă exploatarea.

Din beneficii de 10 la sută vor merge la fondul de rezervă, 10 la sută la cel de îmbunătățiri, 5 la sută la băncile populare, 75 la sută se va da Statului ca remunerații a capitalului de 20 de milioane dat de Stat, cu care se va înființa Cassa rurală.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Noemvrie n. 1907.

— Patru țăranii români acuzați. Astăzi, Luni 18 l. c. se va desbata la curtea cu jurați din Oradea-mare procesul de »ațâțare« a patru țăranii români din Mică-laca de lângă Arad. Procurorul acuzase un grup întreg de vre-o 36 de țăranii pentru cântarea cântecelor »revoluționare« și »irendentiste« — »Hai se dăm mână cu mână«, și »Deșteaptă-te române«. Tribunalul din Arad a achitat pe acuzați afară de cei patru, cari se vor judecă azi ca »instigatori« la Oradea-mare. Numele lor este: Ioța Până-danu, Mitru Nini, Avram Alexe și Savu Gabor. Mulțumim dlui procuror pentru zelul ce desfășură în respândirea — propagandei românești.

— Hlinka la Viena. Înainte de a-și începe pedeapsa, preotul Andrei Hlinka va ține la Viena două conferințe, una Marți în localul societății cehești *Narod* iar Mercuri va vorbi unei adunări de popor. Hlinka va vorbi de amândouă ori despre soartea nenorociului său popor slovacesc desvârlind adevărata față a domniei ungarești. Joi Hlinka se va întoarce la Rosenberg pentru a-și începe pedeapsa de doi ani de temniță primită la procesul din anul trecut.

— O premiere românească. Dl Z. Bârsanu a dat Joi la Brașov o reprezentație reușită în mod splendid atât sub raportul moral cât și cel material. Joia viitoare dsa va da a doua reprezentație la Brașov și probabil dânsul va da a treia reprezentație la care se va jucă drama »Inviere« în trei acte, opera dlui Z. Bârsanu, având un subiect din viața noastră ardelenască.

Pizmuim publicul românesc din Brașov pentru fericita ocaziune de a vedea poate premiera celei dintâi piese românești de valoare care s'a scris la noi și despre noi.

— Proprietatea »Luptei«. În numărul dela 10 Noemvrie al »Gazetei Transilvaniei« s'a publicat următoarea telegramă:

»Budapesta, 9 Nov. Ziarul român »Lupta« odinioară al clubului naționalist, a trecut în proprietatea dlui D. Birăuțiu, prin un contract cu

actualul comitet de redacție. În redacție rămân deocamdată tot membrii cei vechi. (Gândindu-ne la constituirea sindicatului socialist român din Arad, prin dl Birăuțiu, ne întrebăm dacă »Lupta« tot ziar naționalist va rămânea? — N. Red.)«

A doua zi am dat și noi următoarele:

»Știri ziaristice. Din Budapesta ni-se scrie că d-nii Lucian Bolcaș și Gh. Stoica au părăsit ziarul »Lupta«.

În acelaș timp ni-se scrie că »Lupta« a ajuns în proprietatea dlui D. Birăuțiu, fiindu-i vândută cu contract în regulă, de proprietarul domnului dr. A. Vlad.»

Am dat acestea întemeiați pe două scrisori ce primisem din Budapesta, în care ni-se enarau toate cele petrecute în redacție, precum chiar și puncte din contractul încheiat între dl dr. Vlad și D. Birăuțiu.

»Lupta« a desmințit știrea apărută în »Tribuna«, iar după ce noi am menținut cele scrise, dl dr. Aurel Vlad s'a simțit îndemnat să publice ieri următoarele:

»O declarație. Față cu știrea dată de »Tribuna« din Arad, desmințită de noi, dar »menținută de »Tribuna«, anume că ziarele noastre »Lupta« și »Poporul Român« ar fi trecut în proprietatea dlui Birăuțiu, declar că știrea aceasta tendențioasă nu corespunde adevărului.

Proprietar al acestor ziare sunt și astăzi eu.

Dr. Aurel Vlad, dep. dietal.»

Dupăcum cetitorii noștri au putut să vadă: no am dat știrea fără vre-un comentariu, deci puteam să fim cel mult rău informați. N'am scris însă nimic tendențios și dl Vlad nu cunoaște valoarea cuvintelor, când ne acuză cu așa ceva. Dacă am fi vrut să fim tendențioși și să facem neplăceri dlui Vlad, am fi publicat amănunte din năcazurile lăuntrice ale »Luptei«, ori am fi făcut comentariile pe cari le face »Gazeta de Daminecă« din Șimleu. Tendențioasă este deci desmințirea »Luptei« și »declarația« dlui Vlad, dată la adresa noastră, că id adevărul este, că știrea au dat-o întâi confrății dela Brașov, iar comentarii strășnice și defavorabile li face »Gazeta de Duminecă«.

— Alegerile pentru municipalitatea din Arad s'a făcut ieri, în mijlocul unei mari animațiuni. Au ieșit pretutindeni listele oficioase, cu modificări neînsemnate.

— Procesul »Renașterii«. Luni în 11 Nov. proprietarul foil »Renașterea«, dl dr. Nicolae Ionescu a stat înaintea tribunalului fiind acuzat din partea procurorului că a permis a se publica în »Renașterea« un articol cu conținut politic. Articolul încașinat a apărut în nr. 14 al »Renașterii« din anul acesta sub titlul »Lupta pentru limbă«. Tribunalul a aflat de vinovat pe dl dr. N. Ionescu și l-a osândit la 20 coroane pedeapsă și la suportarea șpesei.

— Ingerințele slujbașilor în alegerile din Caraș-Severin. Ni-se scrie că în fața alegerilor comitatense cari vor avea loc la 18, 19 și 20 crt. slujbașii din Caraș s'au pus pe lucru. Astfel fi-birul din Reșița, candidat el însuș, s'a prezintat în 13 l. c. în comuna Zorlențu-mare, unde a chemat la sine pe preoți și pe învățători, milojindu-se ca să-l aleagă. E caracteristic — pentru organizația noastră slabă, — zice corespondentul nostru, — că până la data aceasta candidații partidului nostru național nu sunt designați. Și în vreme ce organele oficioase aleargă și lucrează pentru candidații, noi stăm cu mâinile în sân ori și dacă vom mișcă, va fi ca de obicei, prea târziu. În restul scrisorii, corespondentul nostru își exprimă temerea că văzând, pe deoparte ingerințele mai mult ca ori când a slujbașilor, pe de alta lipsa de organizare a noastră »alegerile din Caraș« se vor termina și mai dezaastroase decât în Arad.

Sperăm că nu va fi așa.

— Biblioteca Academiei române. Mișcarea în luna Octomvrie 1907 este următoarea: 1. Consultarea: A) Cărți tipărite: 1. Cerute cu buletine 822 cetitori, 2489 volume. 2. Imprumutate acasă 8 cetitori, 50 volume. Total 830 ce-

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1.20
Amestec de Granada Nouă, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1.—
„ regal (Király Keverék) $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Domingo $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —70

Căfele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1.—
„ Java de aur $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Mocca, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Liberia, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Quatemala, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Santos, Mărgea și Cuba $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —60

T e a.

Fărmituri, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1.50
Kongo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1.50
Amest. reg. (Király kev.), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 3.—
Mandarin (veritabilă), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 4.—

Vânzare în mare și mic.

In provincia franco.

Cu deosebită stimă:

Wizner Benő,

negustorie de import de cafea și alte din Fiume

Szeged, Kársz-utca 16.

Zilnic cafea proaspătă prăjită.

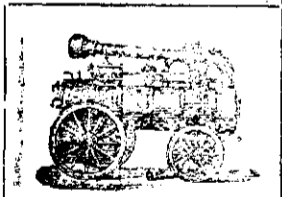
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de spirt. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.



Haltenberger Béla,
văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluze, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpsec într-o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noemvrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnii așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr.,
1 kg. de carne de vită îngrășată partea dinăpăsat pentru
supă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56-60 cr. 1 kg. de
carne pentru friptură, antricoate, pulpa de sus, pește
albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48-52 cr., 1 kg. dinapoi
64-68 cr.

Vițel tânăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapoi 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72-76 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de
unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 70-76 cr.

Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

cu stimă: **Farkas György,**
măcelar.

Forray-acea casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

HREAN

nobil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare

Calitate escelentă kgr. 70 fil., firul 70-75 deca

Clasa I. > 60 > > 40-45 >

> II. > 50 > > 25-30 >

> III. > 40 > > 18-20 >

> IV. > 32 > > 14-15 >

> V. > 13 > > 10-12 >

Din calitate amestecată, fire mai groase și mai subțiri, din rupturi kgr. 24 fil.

Comandele se pot face dela 5 kgr. în sus până la vagon, după comande de 20 cor.

10%, peste 500 cor. 15-20-25% reducere și se trimite porto franco, la dorință

se trimite preț curent și detalieri

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.



Oltoiuri
de
struguri

expediază,
garantând de soi
asortiment bogat

scare de ani e recunoscut de primii și cel mai
trainte:

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**

Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).

==== Potiți și cereți prețuri curente ilustrate! ====

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai totați informații dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chimicește curat și natural, în lichid din izvoarele de acid carbonic din baia celebră Buziaș, pentru prepararea apeigazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Micosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se califică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Biuroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKÜLDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.



Weiszfeiler Sándor, blănar

rassó, str. Kapu nr. 64.

Prăvălie exclusivă de blănuri preparate proprii în mic și mare.

Ține în magazin: Boauri (manșoane, manșete, bunzi, saci de picioare, paltoane scurte, căuist de pește și de stofă asortiment bogat.

— Se primesc comande, transformări, și reparaturi. —

Comandele din provincie se săvârșesc repede și prompt.

Bunzi de călătorit sau de picioare,

ile dau împrumut; blănille cumpărate la mine

se curăță gratuit.

Prăvălie nouă pentru partea de sus a ghetelor.

Am onoare a atrage atențiunea domnilor pantofari că am deschis cu ziua de azi

o prăvălie pentru partea de sus a ghetelor.

Pregătesc în această branșe din propriul meu material cu preț moderat, lucru de lux, repede și punctual, pentru ce mă recomand în atențiunea și bunăvoința măiestrilor.

Cu deosebită stimă:

ALTMANN MÓR,

atelier pentru partea de sus a ghetelor.

Strada Boczkó, nr. 2.

Ransburg M.

și Fiul

neguțatori de struguri
și cultivători de vin,

Arad, str. Zrinyi nr. 4a.

Iși recomandă

vinurile cele mai bune

Vin alb

de Măderat și Mocrea.

Vin roșu de Miniș

și alte

Vinuri de dessert,

în butoaie și sticle.

În sezonul fructelor, asemenea ca doftorie
pentru anemici recomandăm

**vinul nostru vechiroșu
de Miniș**

care având conținut de »csersav« sunt de un
efect admirabil.

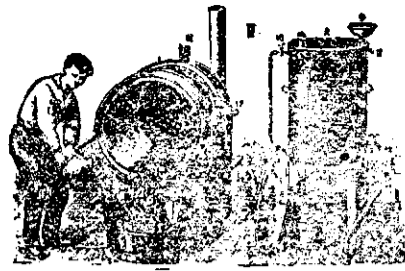
Cu espediare locală de casă recomandăm
minunatele noastre

vinuri de masă

în sticle de câte 1 litră, fără sticlă 70 fil.

Telefon 323.

Catalog de prețuri trimitem la dorință.



Aduc la cunoștința on. cultiva-
tori de vin, de fructe și a
fabricanților de rachiu, că în
prăvălia mea se află cele mai
noi căldări de fert rachiu, cu
prețurile cele mai moderate.
Atrag atenția on. public asupra
aparaturii de răcit în formă de
sul sistemul cel mai nou cu țeava
dreaptă și încovoiată.

Montarea fabricelor mai mari de rachiu pentru ferberea și
rafinarea lui, o execut din materialul cel mai fin și punctual.

Cu stimă:

ENGELTHALLER BÉLA,

fabricant de arămuri.

SZEGED, Lechner tér 10. (Casa propr.)

AU SOSIT

cele mai frumoase și mai moderne

≡ noutăți de toamnă ≡

în stofe, precum și flanele și bar-

●●● cheturi de spălat ●●●

modelele cele mai noi și asortiment bogat, cari se găsesc
numai la mine cu prețurile cele mai favorabile.

◆ Pânză și șifon ◆

asemenea în calitatea cea mai bună. O cumpăratură de
probă poate convinge pe ori și cine, că numai la mine
se poate târgui bine și ieftin.

Solicită partinirea binevoitoare:

George Jancovici

ARAD, stada Forray nr. 2.

(casa Lukácsy).

NAGY BÉLA ÉS TÁRSA

fabrică de posomant și nasturi

UJVIDÉK, Duna utca 9 szám.

pregătesc tot felul de posomante pentru

mobile și biserică

mai departe garnituri de rochii, precum și șireturi foarte
fine din material din țară și străinătate, cu

prețuri moderate.